

Hein van Iersel

Beheren of beheersen

Voor sommigen is het een geneesmiddel voor bijna alle kwalen waarmee golfbanen te kampen hebben, voor anderen is het een te dure, te omslachtige manier om neer te schrijven wat iedere ervaren greenkeeper of baancommissaris al lang weet. Hoe het ook zij, beheersplannen zijn in de golfwereld een 'hot-item'. 'De Greenkeeper' waagt zich aan een inventarisatie van de zin en onzin achter een beheersplan.

Waarom een beheersplan?

Op dit moment zijn in Nederland al over de 120 golfbanen. Een aantal dat in de toekomst sterk zal toenemen. Hoe sterk de toename zal zijn is niet in te schatten. In sommige scenario's wordt echter rekening gehouden met een verdubbeling van het aantal banen. Aan het beheer van dit oppervlak zullen steeds hogere eisen gesteld worden. De overheid en publieke opinie verwachten, dat de natuurwaarden die op de baan aanwezig zijn zullen worden behouden. En ook golfers zullen steeds hogere eisen gaan stellen aan de speelbaarheid van een baan. Een beheersplan is bij uitstek bedoeld om een haalbaar en financieerbaar evenwicht te vinden tussen de vraag naar een beter milieu en de vraag naar een goed en plezierig te spelen baan. Volgens de heer Bonnema van de afdeling ruimtelijke planning van de Grontmij heeft een beheersplan een aantal functies.

- Met een beheersplan kan een bestuur zich verantwoorden tegenover de leden, aandeelhouders en overheden.
- Een beheersplan is de basis voor overleg tussen greenkeeper en baancommissaris.
- Een beheersplan kan ook dienen om een baan effectiever te onderhouden en om continuïteit te brengen in het beheer van een golfbaan.

om willen gaan; dat in principe een natuurontwikkelingsplan geschreven moet worden. En aan de hand van zo'n plan krijgt men al dan niet vergunningen voor bepaalde zaken. Natuurontwikkeling is bij uitstek een zaak die tijd vraagt en een planmatige opzet.'

Hoe zet je een beheersplan op?

Het opzetten van een beheersplan is niet eenvoudig. Of het nu gaat om een compleet alomvattend plan of een plan voor het bosgebied, een beheersplan moet per definitie rekening houden met zaken die niet zijn te voorspellen, zoals het weer. Basis voor een beheersplan dient altijd te bestaan uit een inventarisatie van de baan. Er zal heel precies moeten worden bepaald uit welke onderdelen de baan bestaat en hoe de toestand is van die onderdelen. Een volgende stap is het samenstellen van een lijst van wensen en verwachtingen. Moet de baan geschikt zijn voor grote toernooien, of is het een gezelligheidsbaan?

v.l.n.r. dhr. Thate, dhr. Eschauzier

Golfsport, een slecht imago?

Terecht of onterecht, maar bij veel mensen en instellingen leeft de gedachte dat golf een natuuronvriendelijke sport is en dat weinig rekening wordt gehouden met de natuur, die op een baan aanwezig is. Om deze druk in de toekomst succesvol te kunnen weerleggen kan een beheersplan een aangewezen middel zijn. De heer Frits Bevort van het Bureau Natuurbouw aan het woord: 'Het is helemaal niet ondenkbaar dat een golfbaan in de toekomst exact aan moet geven hoe zij met de natuur op hun baan

Golfbaanadviseurs

Bij een aantal gespecialiseerde bureaus is veel kennis aanwezig over het opzetten van beheers- en onderhoudsplannen. Eén van die bureaus is E & T Golfbaanadviseurs, geleid door de heren Eschauzier en Thate. E & T heeft plannen geschreven voor een aantal Nederlandse banen voor het onderhoud en beheer van de baan of bosgebied. Eschauzier: 'Het gebrek aan continuïteit in beheer kun je vaak het mooiste zien als je een doorsnede maakt van de toplaag van de green.

Je kijkt dan als een archeoloog naar de voorkeuren van de vroegere greenkeepers en baancommissarissen. Het resultaat is een opstapeling van storende lagen, die het water niet meer doorlaten. Als bureau durven wij dan ook best te zeggen, dat een continu slecht beleid beter is dan een wisselend matig beleid. Bij een continu slecht beleid is het veel eenvoudiger de

Bij banen waar een achterstand bestaat in onderhoud, bijvoorbeeld van het bosgebied, zie je dat effect heel sterk. Het kan nodig zijn het bos te verjongen. Dat kan dan wel betekenen, dat je volwassen bomen omzaagt en ze vervangt door bosplantsoen. De reactie van spelers is dan al heel snel van: "Is dit wel juist, kan dat niet op een andere manier?"

oorzaak van een bepaald probleem aan te wijzen. Bij een wisselend beleid is dat veel moeilijker'. Thate: 'Bij het onderhoud van de green wordt vaak gekeken naar het korte termijn effect. Stel je wilt een snellere green, daar gaat de trend op dit moment naar toe.

Ogenscheinlijk ben je dan geholpen met korter maaien. Het gevolg is dat het straatgras, de overheersende grassoort op veel greens, sneller afsterft.

Dat is natuurlijk te verhelpen met extra water en mest. Maar dat heeft weer als gevolg, dat straatgras zich verder uitbreidt en er zijn natuurlijk milieubezwaren. Het is dan veel beter het beleid te richten op het stimuleren van Roodzwenk en Struis grassen. Dan sla je twee vliegen in één klap. Die grassen spelen sneller en hebben minder mest en water nodig.

Als greenkeeper moet je wel stevig in je schoenen staan om zó'n beleid aan te bevelen. In het begin wordt de conditie van de green namelijk alleen maar slechter'. Eschazier verduidelijkt die laatste opmerking: 'Als een baancommissaris een probleem signaleert, dan resulteert de oplossing vaak in eerste instantie in een verslechtering van de situatie.

En dat is wel logisch. Goed beleid dient de oorzaak weg te nemen en niet de symptomen aan te pakken.

Vroegge maaisporen op de green

Uitgangspunten voor een beheersplan

Thate: uitgangspunt voor een beheersplan moet primair zijn een optimale speelbaarheid van de baan. Clubleden betalen veel geld en willen daar zoveel mogelijk profijt van hebben. Daarnaast is het belangrijk respect te hebben voor de

natuurwaarden die op een baan aanwezig zijn en deze zo mogelijk te verbeteren. De kunst is die twee zaken in harmonie te brengen.

Als bureau proberen wij van het clubbestuur een beheersvisie boven tafel te krijgen. Dat is een lijst met wensen die men gerealiseerd wil zien.

Daar kan bijvoorbeeld in verwerkt zijn of men een snelle green wil, of dat men veel belang hecht aan het opbouwen van natuurwaarden, of dat men eigenlijk vindt dat de fairway te smal is.

Onze tweede stap is dan het zichtbaar maken van die problemen door middel van kaarten en een inventarisatie van bomen. Vervolgens wordt een plan van aanpak geschreven dat is onderverdeeld in urgentie klassen.

Zo'n plan kan verspreid over een aantal jaren worden uitgevoerd.

Belangrijk bij een onderhoudsplan is het inplannen van man- en machine-uren. In dat plan zijn ook de werkzaamheden van derden opgenomen.

Werkzaamheden zoals verticuteren en draineren kunnen vaak goedkoper door loonbedrijven gedaan worden.

Het opstellen van een beheersplan is een dynamische proces, aldus Thate. Wij vinden het daarom belangrijk een aantal jaren samen met de head-greenkeeper en de baancommissaris een plan verder te verfijnen en bij te sturen.

Wat kost een beheersplan?

'Een beheersplan hoeft niet al te duur te zijn', aldus de heer Eschauzier'. Door preventief handelen kun je voorkomen dat bepaalde problemen optreden. Een goed opgezet beheersplan gaat uit van budgettering. Dat betekent, dat je het beschikbare personeel en geld effectief en doelgericht inzet. Het kan zijn, dat wij het advies geven om een eigen kwekerijtje te beginnen. Je koopt dan goedkoop bosplantsoen van een paar kwartjes en kweekt dat in een paar jaar op tot forse bomen. Het onderhoud van zo'n kwekerij kost natuurlijk ook geld, maar dat kan vaak in de leegloop van de greenkeeper. De heer Bonnema van de Grontmij over de kosten van een beheersplan: 'Met het voorbereiden en uitvoeren van een beheersplan is natuurlijk een investering gemoeid, maar die valt in het niet bij de loonkosten van het onderhoud en het beheer dat over tientallen jaren loopt. Daarbij moet je natuurlijk denken, dat het goed uitvoeren van beheersmaatregelen tot doel heeft, dat de baan naar een hoger niveau getild wordt. En dat maatregelen genomen worden, die maken dat het werk van de greenkeeper efficiënter wordt ingedeeld.'

Wie stelt een beheersplan op?

Volgens Ir. Brewer van de commissie Greenkeeping van de N.G.F. kan in principe iedere ervaren greenkeeper of baancommissaris, met behulp van een expert, een beheersplan opzetten. Op dit moment is deze commissie bezig een lei-

Ook een lunker verdient aandacht!

draad voor golfbaanbeheersplannen samen te stellen. J.G. Brewer daarover: 'Iedere baan is natuurlijk anders. Je hebt banen op zand en op klei, aan zee of op heuvelachtig terrein. Iedere lokatie heeft zijn eigen kenmerken en stelt zijn eigen eisen. Wat de commissie nu wil doen is een geraamte opstellen waarmee de clubs zelf een beheersplan kunnen opstellen. Ze moeten dan zelf beslissen of ze een specialist inhuren. Wat heel belangrijk is bij een beheersplan, is de toegankelijkheid van zo'n plan en de acceptatie daarvan door het bestuur en de baancommissie van de club. Er zijn plannen geschreven, die zijn zo razend ingewikkeld, dat kun je de gemiddelde baancommissaris of greenkeeper niet aandoen. Dat zijn plannen die helemaal geautomatiseerd zijn en lang niet alle greenkeepers kunnen met een computer overweg'. Als het belangrijkste struikelblok bij het opstellen van een beheersplan ziet Brewer het formuleren van de golftechnische eisen: 'dat is echt werk voor mensen die weten wat golf inhoudt'. In het 'modelbeheersplan' van de N.G.F. is geprobeerd golfkennis en beheerstechniek samen te laten gaan.

In bijgaande wellicht niet volledige lijst, vindt u een aantal bureaus, die gespecialiseerd zijn in het opstellen of begeleiden van beheersplannen.

- Bureau Natuurbouw, Frits Bevoort, tel. 073-213625
- De Enk, tel. 08369-59100
- E & T Golfbaanadviseurs: dhr. Thate, dhr. Eschauzier, tel. 085-455761
- Grontmij, dhr. M.D. Bonnema, tel. 03404-67411
- De Groene Ruimte, dhr. Raaymakers, tel. 08370-23969
- Heidernij, tel. 02504-68578
- CSO, drs. C.E. Kleyn, tel. 030-287847
- Oranjewoud, tel. 05130-34567